

API ROBOTTER ELLER KONVENTIONEL MALKESTALD AFGØR IKKE FREMSTILLINGSPRISEN

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

Mælk kan laves lige så billigt med robotter som med konventionel malkning. Læs her hvordan de dygtigste robotbesætninger holder fremstillingsprisen nede.

Det er en udbredt opfattelse, at det er vanskeligt at få økonomien i robotmalkning (AMS) til at hænge sammen, fordi det er mere omkostningstungt end konventionel malkning. Men hvis man sammenligner AMS-besætninger med malkestaldsbesætninger, viser den seneste opgørelse i Business Check Kvæg, at den gennemsnitlige fremstillingspris for konventionelle AMS-bedrifter med stor race er på 2,53 kr. pr. kg EKM. Det er 12 øre lavere end for gennemsnittet af samme type bedrifter, der malke i malkestald.

AMS-bedrifternes vedligeholdelsesomkostninger pr. boks varierer fra under 15.000 kr. til næsten 100.000 kr.

VALG AF

MALKETEKNOLOGI AFGØR IKKE ØKONOMIEN

Det skal dog bemærkes, at der indenfor begge malketeknologier er stor spredning i de enkelte bedrífers fremstillingspriser. For AMS-bedrífterne er spredningen mellem bedríften, der ligger på hhv. 10 pct. fraktilen og 90 pct. fraktilen, på 60 øre pr. kg EKM. Samme spredning for malkestaldsbesætninger er på 55 øre pr. kg EKM. Spredningen indenfor de to teknologier viser altså, at det ikke er valg af malketeknologi, som er afgørende for økonomien i bedrífens mælkeproduktion, og at mælk kan laves lige så billigt ved malke-robot som i en malkestald.

INDIVIDUELLE FORHOLD ER AFGØRENDE

Hvorvidt det er fordelagtigt at vælge det ene malkeanlæg frem for det andet afhænger i høj grad af individuelle forhold. En vigtig forudsætning for at få økonomi i AMS-malkning er dog, at man formår at opnå en høj kapacitetsudnyttelse, målt i kg mælk pr. boks - samtidig med at man sikrer sig, at den forventede arbejdsbesparelse realiseres. Derudover er stram styring af vedligeholdelsesomkostningerne central. Læs eksempler på, hvad man konkret kan gøre ved disse forhold gives i afsnittet "Hentekøer stjæler tid og penge".

FÅ AMS-BEDRIFTER MED EKSTREM HØJ FREMSTILLINGSPRIS

Det er i øvrigt værd at bemærke, at fremstillingspriserne nærmer sig hinanden for bedrífte med de laveste fremstillingspriser. For gennemsnittet af bedrífterne, som ligger under 5 pct. fraktilen, er der 6 øres forskel pr. kg EKM mellem AMS og malkestald. Denne forskel mellem fremstillingsprisen er på 30 øre pr. kg EKM for gennemsnittet af bedrífterne, der ligger over 95 pct. fraktilen. Ved de AMS-bedrífte, som har de gennemsnitligt højeste fremstillingspriser, trækkes gennemsnittet op ved, at der er enkelte bedrífte, der har en ekstrem høj fremstillingspris. Det kan forklares med en række uheldige forhold - især lav ydelse eller meget dyr fodring. Altså forhold, der ikke, eller kun i meget svag grad, relaterer sig til malkesystemet.

DET GØR DE BEDSTE AMS-BEDRIFTER

Der er mange forhold på den enkelte bedrift, som har betydning for fremstillingsprisen. Kigger vi nærmere på AMS-besætningerne med stor race i Business Check Kvæg fra 2016, kan vi se, at top 10 bedrífterne adskiller sig fra gennemsnittet på stort set alle parametre. De bedste formår at levere mere mælk pr. ko og har knap 3.000 kr. mere i bruttoudbytte på årsko end gennemsnittet. Den øgede indtægt opnår de med kun minimalt øgede omkostninger til foder pr. årsko. Forskellen i foderomkostninger dækker over en betydeligt mindre omkostning til kraftfoder. Samtidig har top 10-bedrífterne større omkostninger til korn, råvarer og grovfoder end gennemsnittet. I forhold til kapacitetsomkostninger har top 10 lidt lavere omkostninger til energi og vedligehold. Ofte ligger de til gengæld lidt over gennemsnittet i lønomkostninger og

ejeraflønning. Top 10 har desuden også lavere omkostninger til afskrivninger på bygninger og inventar og en mindre udgift til renter.

HENTEKØER STJÆLER TID OG PENGE

Med automatisk malkning forventer man ofte en ydelsesstigning, fordi køerne har en højere malkefrekvens. Fremgangen forventes at svare til ydelsesstigningen. Det er dog ikke alle, der oplever denne ydelsesstigning. Et vigtigt element er ikke ensidigt at fokusere på en høj malkefrekvens, men også at vurdere køernes malkningsinterval. Man skal undgå malkningsintervaller over 14 timer i første del af laktationen. Det kan man undgå ved at sætte hentningen af køer i system. Her er det vigtigt at hente de rigtige køer. Vi anbefaler denne prioritering:

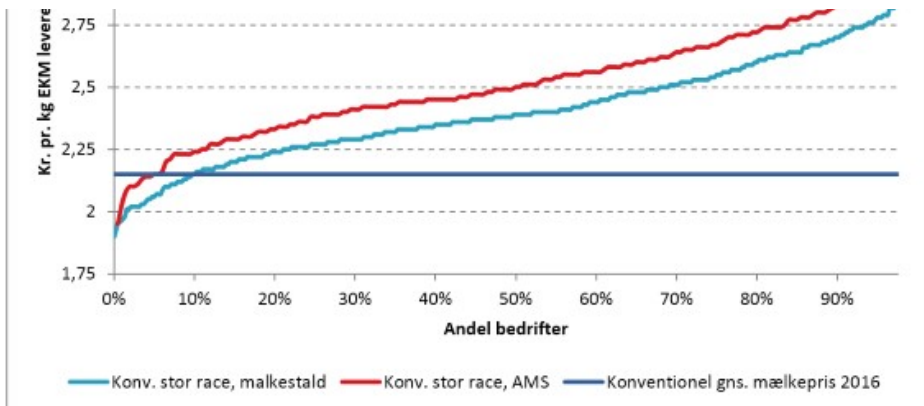
1. Førstekalvskøer 0- 8 uger efter kælvning
2. Øvrige køer 0-8 uger efter kælvning. For begge grupper kunne kriterierne være, at de skal hentes, hvis de er malket ≤ 3 gange indenfor de seneste 24 timer, og afstanden til sidste malkning overstiger 5½ time.
3. Tredjeprioritet kan være andre køer, f.eks. køer med mislykket malkning, hvis der er øget risiko for sygdom, køer med pludselige ændringer i malkningsinterval eller meget lange malkningsintervaller.

Det vigtigste ved strategien for hentekøer er, at man hele tiden har øje for, om den ekstra gevinst ved at hente køer står mål med lønomkostningen til at hente de sidste køer. For mange bedrifter er hentning af køer en skjult tidsrover, og for enkelte bedrifter eliminerer det fuldstændig arbejdskraftsbesparelsen ved AMS-malkning.

NØGLEN TIL LAVE VEDLIGEHOLDELSESOMKOSTNINGER.

Der er stor spredning fra bedrift til bedrift i vedligeholdelsesomkostninger til robotter. Analyser har vist, at spredningen i vedligeholdelsesomkostningerne pr. boks gik fra under 15.000 kr. til næsten 100.000 kr. Nøglen til lave vedligeholdelsesomkostninger er, at have en klar plan for, hvilke udbedringer man selv kan lave, og hvad servicemontøren skal ordne. Herunder hører også, at man på bedriften oplærer hinanden til i større grad selv at kunne foretage flere reparationer og altid at have reservedele på lager, så man kan reducere omkostningerne til montøren. I starten med nye robotter kan der være sund fornuft i en fulddækkende servicekontrakt. Men efterhånden som man bliver mere fortrolig med robotterne, kan man nøjes med en mindre dækkende kontrakt.

Figur 1: Fremstillingsprisen for konventionelle stor race bedrifter med henholdsvis Malkestald og AMS. Kilde: Business Check kvæg 2016. Der er data fra 385 konventionelle stor race malkestaldsbedrifter og 200 konventionelle stor race AMS-bedrifter.

Læs mere

[Business Check Kvæg 2016](#)

[Produktionsøkonomi Kvæg](#)

Siden 2013 har Business Check afsnittet i produktionsøkonomi beskæftiget sig med økonomien de forskellige malkesystemer

[Kvægkongres 2014](#)

Oplægget "Styr på vedligeholdelsesomkostninger ved AMS" beskæftiger sig med styring af vedligeholdelsesomkostningerne ved malkebotter.